DWUDZIESTE

SPRAWOZDANIE

DYREKCYI

c. k. Szkoły Realnej

W TARNOPOLU

za rok szkolny 1895.

W TARNOPOLU.
NAKŁADEM FUNDUSZU NAUKOWEGO
Z drukarni Stanisława Kossowskiego.
1895.

DWUDZIESTE

SPRAWOZDANIE

DYREKCYI

c. k. Szkoły Realnej

W TARNOPOLU

za rok szkolny 1895.

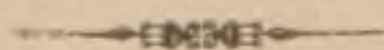

W TARNOPOLU.
Nakładem Funduszu Naukowego
Z drukarni Stanisława Kossowskiego.
1895.

TREŚĆ:

ZESTAWIENIE
własności figur na powierzchni sfery
z własnościami figur płaskich prostoliniejnych.

(Dokończenie).

Powierzchnie wielokątów sferycznych

W nauce o powierzchni wieloboków płaskich, podaje się początkowo sposób mierzenia ich powierzchni, a następnie na podstawie wyników otrzymanych wyprowadza się ich własności. W tym względzie i w nauce o powierzchni wielokątów sferycznych należy obrać tę samą drogę.

Za jednostkę do mierzenia pewnej wielkości przyjmuje się zwykle wielkość tego samego rodzaju, dowolną lub zostającą w pewnym związku z istniejącemi jednościami wielkości innych rodzai.

Wybór jednostki jest nader ważny nie tylko ze względu na formę liczby, będącej miarą pewnej wielkości, a w skutek tego i łatwiejszy rachunek, ale nieraz wybór jednostki wpływa wiele i na sposób wyprowadzenia własności owej wielkości.

Powierzchnia kuli jest ograniczoną, ta jej szczególna właściwość wskazuje, że sposób mierzenia jej powierzchni musi być odmienny od zwykłego. W rzeczy samej wyznacza się w tym razie początkowa wielkość całej powierzchni kuli w zależności od promienia, a nastąpnie wskazuje się, jaką część sfery stanowi wielokąt sferyczny, którego powierzchnię mamy za zadanie wyznaczyć.

Powierzchnia sfery wynajdzie się w sposób nader przystępny, idąc drogą właściwą, a mianowicie rozpatrując okręg wielki jako linię prostą dla promienia nieskończenie wielkiego.

Powierzchnia kuli powstaje obrotem pół okręgu około średnicy; w czasie tego obrotu odcinek stycznej AC równy promieniowi OB nakreśla powierzchnię walca. Związek tych dwóch powierzchni jest widoczny, bo gdy promień zwiększa się dwa, trzy, i t. d. razy, to i odpowiedni odcinek stycznej zwiększy się również tyleż razy; czyli dwie te powierzchnie są proporcyonalne, a więc stosunek ich jest ilością stałą.

Ale dla promienia nieskończenie wielkiego punkt B, spotkania się wielkich okręgów, oddala się do nieskończoności a przez to samo łuki wielkich okręgów stają się liniami prostemi równoległemi a cała kula walcem; wskutek czego powierzchnie te są równe, czyli stosunek ich równa się jedności, a ponieważ stosunek ten jest ilością stałą, to i dla każdego innego promienia dwie te powierzchnie są równe; powierzchnia zaś walca równa się iloczynowi podstawy przez wysokość $2\Pi R . R = 2\Pi R^2$, to i *powierzchnia półkuli wynosi również* $2 \Pi R^2$. Ale to tylko jej górna połowa; *cała zaś jej powierzchnia wyniesie* $4\Pi R^2$.

Uwaga.

Powierzchnia więc kuli wynosi tyle, co powierzchnia czterech wielkich kół.

Najprotszą figurą na powierzchni kuli jest dwukąt, to też należy przedewszystkiem szukać wyrażenia dla powierzchni dwukoła, czyli jak wyżej było powiedziano, należy wyznaczyć, jaką cześć kuli stanowi dany dwukąt.

Dwukąty o kątach równych są przystające, a więc *równe*; z czego wynika, że *dwukąty o kątach różnych są proporcyonalne*; że zaś powierzchnia kuli może być uważaną za dwukąt o kącie wynoszącym 360^0 czyli 4 kąty proste, to oznaczając kąt danego dwukąta przez α wypada

$$s : S = \alpha : 360^0$$

gdzie s i S oznaczają powierzchni dwukąta i kuli; stąd

$$s = \frac{\alpha . S}{360^0}$$

Skoro więc powierzchnię kuli przyjmie się za jedność, to *stosunek kąta dwukąta do* 360^0 *jest miarą powierzchnią dwukąta.* Stosunek ten zowie się *sferycznym.* Gdy zaś powierzchnia kuli wyrazi się pewną liczbą, to powierzchnia dwukąta równa się powierzchni kuli, pomnożonej przez *stosunek sferyczny.*

Po dwukącie następuje trójkąt; otrzymamy go, przecinając dwókąt wielkim okręgiem. Niech początkowo ten okręg będzie prostopadły do boków dwukąta; wtenczas dwukąt podzieli się na dwa trójkąty dwuprostokątne, z których każdy będzie połową dwukąta, a zatem będzie miał za miarę połowę *stosunku sferycznego.* Kąt trzeci w trójkącie n. p. α jest przewyżką sumy kątów trójkąta nad dwa kąty proste, a więc *powierzchnia trójkąta dwuprostokątnego ma za miarę połowę stosunku przewyżki sumy kątów trójkąta*

nan dwa kąty proste do 360°, i stosunek powyższy jest *stosunkiem sferycznym* dla trójkątów.

Miara powierzchni trójkąta dowolnego również da się wyprowadzić na podstawie powierzchni dwukąta, skoro zauważy się, że dwukąty, odpowiadające kątom trójkąta, tworzą powierzchnię półkuli. Jakoż $ABC + BCA'$ stanowi dwukąt $BAA'C$, który ma za miarę stosunek sferyczny $\frac{\alpha}{360}$, oznaczając zaś powierzchnię trójkąta ABC przez s a powierzchnię kuli przez S można napisać:

$$s + BCA' = \frac{\alpha}{360} S$$

$$s + ACB' = \frac{\beta}{360} S$$

$$s + ABC' = \frac{\gamma}{360} S$$

dodając i podstawiając zamiast trójkąta ABC' mu równy semetryczny $CA'B'$, otrzymamy:

$$2s + \tfrac{1}{2} \text{ pow. kuli} = \frac{\alpha + \beta + \gamma}{360} S \; . \; . \; . \; (^1)$$

że zaś powierzchnia półkuli równa się $\frac{180\,S}{360}$, to odejmując od równości (¹) równość : $\tfrac{1}{2}$ powierz. kuli $= \frac{180}{S}$ otrzymamy:

$$2s = \frac{\alpha + \beta + \gamma - 180}{360} S$$

$$\text{a samo } s = \tfrac{1}{2} \cdot \frac{\alpha + \beta + \gamma - 180}{360} S$$

czyli *powierzchnia trójkąta sferycznego ma za miarę połowę stosunku sferycznego trójkąta* t. j. *stosunku przewyżki sumy kątów w trójkącie nad dwukąty proste do 360°*; albo też *powierzchnia trójkąta równa się powierzchni sfery pomnożonej przez stosunek sferyczny trójkąta.*

Dzieląc wielokąt sferyczny przekątnymi na trójkąty, wyprowadzi się jego powierzchnię. Niech liczba boków wielokątu będzie n; to jego powierzchnia wyrazi się przez

$$s = \tfrac{1}{2} \frac{(\alpha + \beta + \gamma + \delta + \ldots) - 180(n-2)}{360} S$$

a więc *powierzchnia wielokąta sferycznego ma za miarę połowę stosunku sferycznego wielokąta* t. j. *stosunku przewyżki sumy kątów nad dwa kąty proste, powtórzone tyle razy, ile jest boków mniej dwa, do 360°*; albo też, *powierzchnia wielokąta sferycznego równa się powierzchni sfery, pomnożonej przez stosunek sferyczny wielokąta.*

Miarę powierzchni pasa sferycznego, t. j. części powierzchni kuli, zawartej między dwoma płaszczyznami równoległemi, wyprowadzi się tą samą drogą, co powierzchnia kuli. Łuki $AB : A'B'$,.... odpowiadające promieniom $R, 2R$:...... są proporcyonalne do promieni, a więc i powierzchnie nakreślone przez te łuki, są rówież proporcyonalne do promieni; ale i powierzchnie walcowe, nakreślone przez odcinki stycznych $AG, A'G'$.... są także proporcyonalne do promieni; to i powierzchnie pasów sferycznych są proporcyonalne do powierzchni walców, czyli stosunek powierzchni tych samych promieni jest jeden i ten sam. A ponieważ dla promienia równego nieskończoności powierzchni stają się równe, jak to już było powiedziano przy powierzchni sfery, to i stosunek powyższy równa się jedności, a to znaczy, że powierzchnia pasa i powierzchnia walca, nakreślona odpowiednim odcinkiem stycznej, są zawsze sobie równe. A że powierzchnia walca równa się podstawie $2\Pi R$ przez wysokość H, to i *powierzchnia pasa równa się także* $2\Pi R_x H$.

Gdy obydwie podstawy pasa sferycznego $ABCD$, są małymi okręgami, to powierzchnia jego jest różnicą dwóch pasów S_1 i S_2 ($BDEF$ i $ABCF$), z krótych każdy ma za podstawę wielki okręg FE, a zatem sprowadzając do poprzedniego przypadku, otrzymamy:

$$S = s_1 - s_2 = 2\Pi R(BG - JG) = 2\Pi R_x BJ.$$

A więc *powierzchnia pasa sferycznego równa się iloczynowi wielkiego okręgu przez wysokość.*

Wynik otrzymany jest niezależny od małych okręgów, które ograniczają powierzchnię pasa, a więc będzie miał miejsce rówież i dla krymki sferycznej, dla której jedna z podstaw staje zerem. A więc *powierzchnia krymki sferycznej równa się okręgu wielkiemu, pomnożonemu przez wysokość.*

Jednak aby nadać powierzchni pasa wyrażenie ogólne t. j. bezpośrednio zależne od powierzchni kuli. zauważmy, że powierzchnia kuli może być rozpatrywaną jako pas, odpowiadający kątowi 180^0, o wysokości $2R$; a zatem oznaczając przez α kąt środkowy, odpowiadający bokowi pasa będziemy mieli:

$$s : S = \alpha : 180 \qquad \text{stąd}$$

$$s = \frac{\alpha}{180} . S$$

mnożąc zaś licznik i mianownik przez 2 mamy

$$s = 2 \frac{\alpha}{360} . S$$

to znaczy: *powierzchnia pasa ma za miarę podwójny stosunek sferyczny pasa*; czyli równa się *podwójnej powierzchni sfery, pomnożonej przez stosunek sferyczny pasa.* To samo mamy i dla krymki sferycznej.

Zestawiając wyniki otrzymane trójkąta dwukąta, i pasa, widzimy, że przy tym samym stosunku sferycznym powierzchni ich mają się jak

$$\frac{1}{2} : 1 : 2$$

czyli jak

$$1 : 2 : 4$$

Własność trójkątów sferycznych

Twierdzenie XLIV w trójkącie sferycznym, w którym suma dwóch boków wynosi półokręg, stosunek kąta między nimi zawartego do 360 jest stosunkiem sferycznym, a więc miarą powierzchni trójkąta.

Niech $AB+AC=IIR$

Przedłużmy ramiona AC i AB; one spotkają się w punkcie A', tworząc dwókąt (AA'), w którym trójkąty ABC i $A'BC$ są przystające, gdyż mają po dwa boki równe $AB=AC'$ i $AC=AB$ i po kącie między nimi zawartym równym, $\sphericalangle BAC = \sphericalangle BAC$; wskutek tego każdy z nich stanowi połowę dwukąta, a więc ma za miarę połowę stosunku sferycznego.

Uwaga I.

Kąty przyległe trzeciemu bokowi są spełniające. To też odwrotnie, gdy suma dwóch kątów wynosi dwa kąty proste, trzeci kąt a właściwie połowa stosunku sferycznego tego kąta jest miarą trójkąta sferycznego, a sama boków wynosi pół okręgu. A zatem trzy te warunki, boki spełniające, kąty spełniające i stosunek sferyczny z trzeciego kąta są tak związane, że jeden z nich pociąga za sobą dwa inne.

Twierdzenie XLV Lexell'a. *Miejscem geometrycznem trójkątów sferycznych o spólnej podstawie i tej samej powierzchni jest łuk małego okręgu, który przechodzi przez punkta średnicowe przeciwne skrajnościom podstawy.*

Niech spólną podstawą trójkątów równych będzie AB, a trójkąt ABC jeden z takich trójkątów. Przedłużmy boki trójkąta AC i CC do przecięcia się z okręgiem AB w punktach A' i B'. Ponieważ A' i B' są spełnieniem kątów A i B, to

$$A+B+C-2R=2R-A'+2R-B'+C-2R \quad \text{czyli}$$
$$4R-A-B \quad C=A'+B'-C$$

że zaś $4R-A-B-C$ jest ilością stałą to i $A'+B'-C$ jest ilością stałą; a w takim razie wierzchołek C trójkąta $A'B'C$ zatacza napowierzchni kuli łuk małego okręgu, przechodzący przez punkta A' i B'.

W tem twierdzeniu mamy również trzy warunki: spólna podstawa, równość trójkątów i okręg mały, zatoczony przez wierzchołek trójkąta $A'B'C$ są z sobą tak związane, że istnienie dwóch pociąga za sobą trzeci.

Przypomina ono twierdzenie z geometryi płaskiej: miejsce geometryczne wierzchołków trójkątów równych o tej samej podstawie jest linia równoległa do podstawy.

Twierdzenie. Łuki okręgów wielkich, przechodzące przez wierzchołki trójkąta sferycznego, z których każdy dzieli powierzchnię trójkąta na dwie równe części przecinają się w jednym punkcie.

Niech każdy z łuków AD, BE i CF dzielą powierzchnię trójkąta ABC na dwie równe części. Trójkąty ABD i ABE o spólnej podstawie są równe, jako połowy tego samego trójkąta, a zatem punkty A', B', E, D są na małym okręgu; tak samo punkty A', C', D, F i B', C', E, F. Płaszczyzny tych trzech kół przecinają się wzdłuż linij $A'D, C'F, BE$ i formują naroże, którego wierzchołek

oznaczmy przez S; płaszczyzny zaś przekątne jego przechodzą środek O: linia więc SO jest linią przecięcia tych płaszczyzn, a punkt H, w którym ona przecina powierzchnię kuli jest spólny łukom AD,BE,CF,, które leżą w płaszczyznach przekątnych. Twierdzenie to odpowiada najzupełniej w geometryi płaskiej twierdzeniu: *dośrodkowe spotykają się w jednym punkcie*, jeżeli będziemy rozpatrywali dośrodkowe jako linie, dzielące powierzchnię trójkąta na dwie części równe.

Fig. 37.

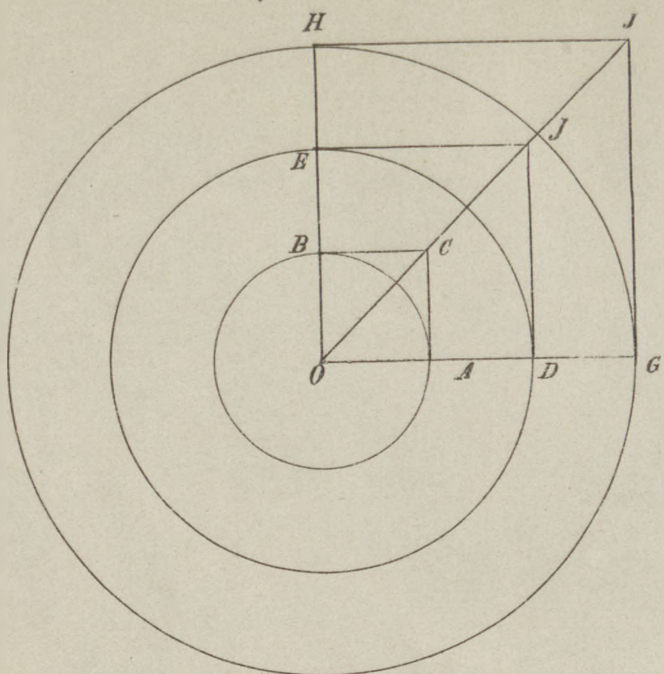
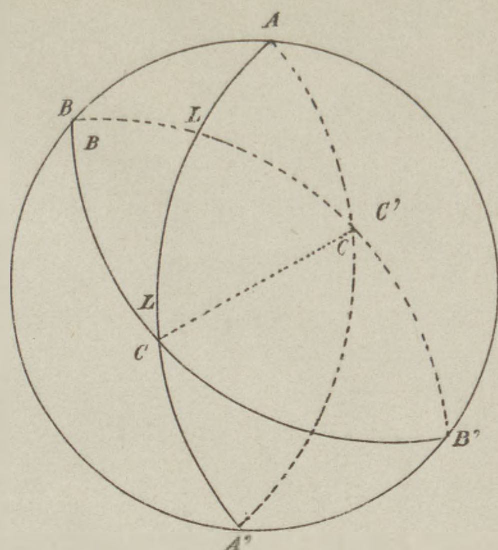

Fig. 38.

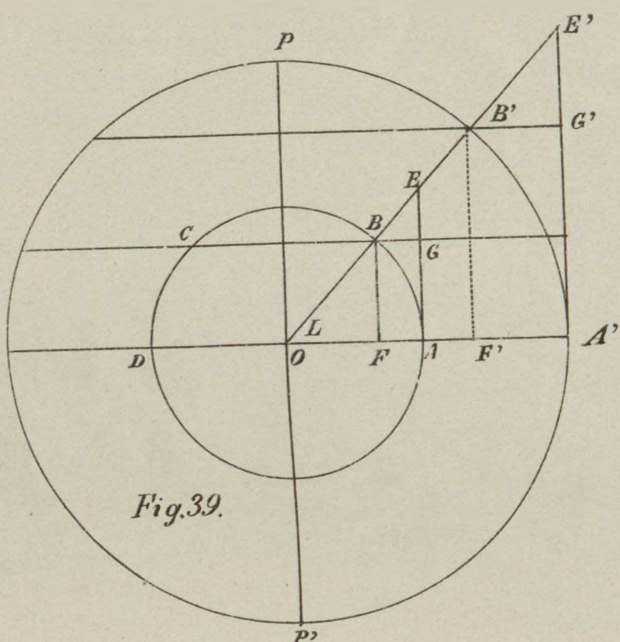

Fig. 39.

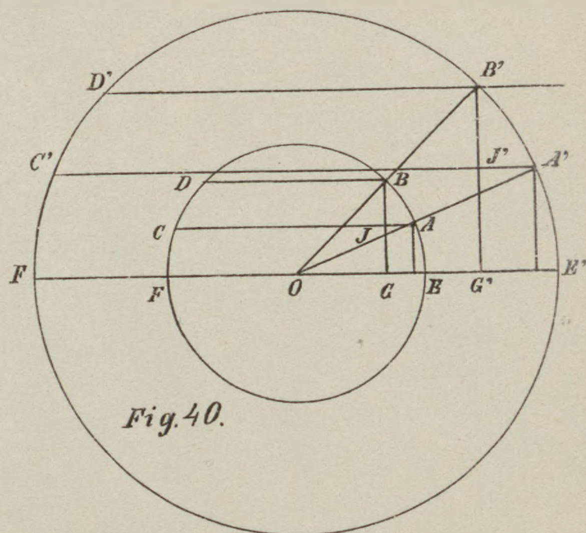

Fig. 40.

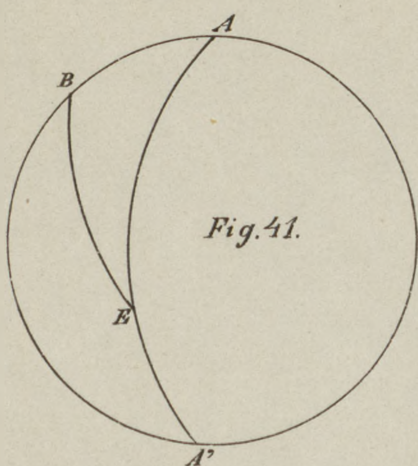

Fig. 41.

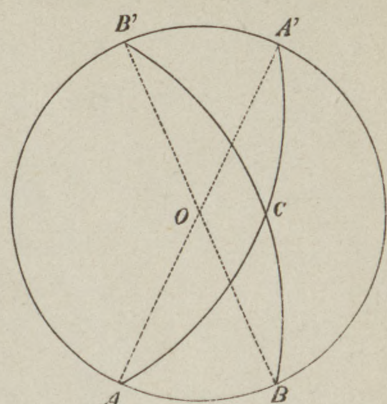

Fig. 42.

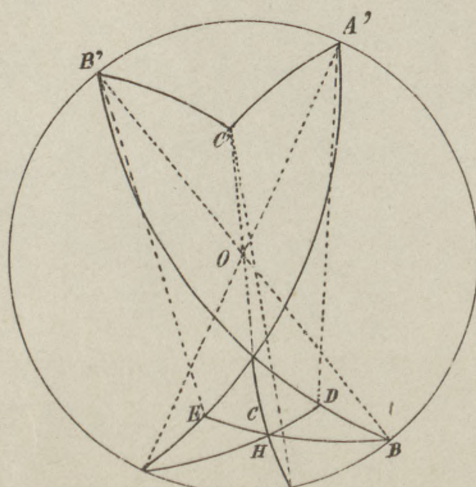

Fig. 43.

Pomyłki druku.

W skutek pospiechu zaszły znaczne błędy w pracy i druku w pierwszej i drugiej częściach t. j. w programach 1892/3 i 1893/4, upraszam przeto łaskawego czytelnika przy czytaniu o zmiany tekstu wskazane poniżej.

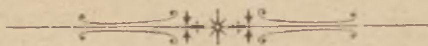
W programie z roku 1892/3.

1. Na stronie 4 wiersz 23 z góry zamiast *AB* czytaj *A* i *B*.
2. „ 5 „ 6 z dołu dodać na tej samej kuli.
3. „ „ „ 5 „ zamiast zawarte czytaj rozwarte.
4. „ „ „ 3 „ „ chodzi nam czytaj chodzi nam tylko.
5. „ 6 „ 17 z góry zamiast $\angle EG$ czytaj *EG*.
6. „ 7 „ 7 „ opuszczono Fig. 4.
7. „ „ 7 7 „ dodać po słowie „kątów:“ *ABC* i *DEF*, i niech α i β będą kąty jakie tworzy *AD* z ramionami kąta *EDF*, zaś α i β opuścić.
8. Na stronie 7 wiersze 18 i 19 i 20 od słowa „na“ opuścić.
9. „ 7 wiersz 2 z dołu dodać Twierdzenie VIII a. Kąty wierzchołkiem przeciwległe są równe.
10. Na stronie 8 wiersz 6 z góry zamiast przezpunkt czytaj przez punkt.
11. „ 8 „ 17 „ dodać: po słowie „wziętego“ „po za okręgiem“.
12. „ 8 „ 8 z dołu dodać: *Uwaga*. Dwie linie prostopadłe do trzeciej tworzą O^0 bo kąty są równe, a jedne ramiona zlewają się, czyli tworzą kąt O^0, to i drugie ramiona tworzą również kąt O^0.
13. Na stronie 9 wiersz 17 z dołu zamiast *GH* czytaj *EH*.
14. „ 9 „ 13 „ „ β czytaj δ.
15. Na figurze 10 nieoznaczono kąta 8, który jest uformowany ramionami *AE* i *EB*.
16. Na stronie 9 wiersz 3 z dołu dodać: następnie wzrasta do 90^0, a przy dalszym obrocie płaszczyzny kąt jej zwiększa się do maxymum, które jest spełnieniem kąta minimum; w dalszym ciągu kąt ten zmniejsza się do 90^0, dokonywując w ten sposób pełny obrót.
17. Na stronie 9 wiersz 2 z dołu zamiast płaszczyzny tworzące czytaj płaszczyzna tworząca, a po słowie najmniejszy dodać: „z płaszczyzną tworzącą kąt 90^0.

18. Na stronie 10 wiersz 4 z góry zamiast pochyłych dodać: okręgów wielkich, z których jeden jest stały, a drugi przechodzi przez linię pochyłą.
19 Na stronie 10 wiersz 22 z dołu zamiast Fig. 16 czytaj Fig. 14.
20. „ 11 po 6 wierszu dodać: Twierdzenie XVIa. Dwójsieczne kątów spełniających są prostopadłe.
21. Na stronie 11 na końcu dodać: Własności kątów płaskich, powstałych z przecięcia dwóch linij równoległych trzecią, znajdują odpowiedne własności na sferze, gdy dwukąt przetniemy okręgiem wielkim, przechodzącymi przez środek łuku równika zawartego między bokami dwukąta: 1) kąty odpowiedne są równe, 2) kąty wewnętrzne i zewnętrzne naprzemianległe są równe, 3) kąty wewnętrzne i zewnętrzne jednostronne są spełniające.
22. Na stronie 12 wiersz 2 od słowa „gdy“ opuścić aż do końca, a natomiast czytaj: powstanie szereg własności okręgów biegunowych, odpowiadających własnościom linij równoległych tak co do kątów jak i co do odcinków okręgów; a również powstaną czworoboki sferyczne o własnościach, odpowiadających własnościom kwadratów i prostokątów na płaszczyźnie.

W programie z roku 1893/4.

23. Na stronie 5 wiersz 2 z góry dodać Fig, 23.
24. „ 5 „ opuszczono na Fig. 24 punkt *D*, leżący na linii *AB*.
25 Na stronie 6 wiersz 15 przy końcu dodać z punktu *B*.
26. „ 6 „ 13 dodać po słowie też: po raz drugi.
27. „ 8 „ zamiast wiersza 4 od „Ta sama“ i wiersza 5 czytaj: w wieloboku płaskim suma kątów zewnętrznych równa się *4 R*.
28. Na stronie 9 wiersz 18 z dołu od słowa płaskich opuścić aż do końca
29. „ 10 wiersze 1, 2, 3 z góry opuścić.

Wiadomości szkolne

zestawione przez dyrektora szkoły.

Grono nauczycielskie z końcem roku szkolnego 1894/95.

Dyrektor: *Misiński Erazm*, uczył języka niemieckiego w kl. III. 5 g. tyg. i zawiadował biblioteką nauczycieli, i biblioteką młodzieży ubogiej.

Profesorowie: *Dyszkiewicz Alojzy* VIII. rangi, uczył geografii w IV. kl. 2 g., historyi naturalnej w I. i II. kl. po 3. g., fizyki w III. kl. 3 g. chemii w IV. kl. 2 g. razem 13 g. tyg.

Lang Jan, VIII. rangi uczył rysunków odręcznych w I., II. i III. kl. po 4 g., w IV. kl. po 3 g. tyg., i kaligr. w I. kl. 2 g. tyg. razem 17 g. tyg.

Kobak Jan, uczył języka niemieckiego w kl. I. 6 g. tyg., geografii w kl. I. 3, II. i III. po 2 g. tyg., historyi powszechnej w kl. II., III. i IV. po 2 godz. tyg., razem 19 godz. tygodniowo.

Staniewicz Maryan, uczył języka niemieckiego w II. kl. 6 g. w IV. 4 g. języka polskiego w II.—IV. kl. po 3 g. tyg., razem 19 god. tyg. i zawiadował czytelnią uczniów.

Giedroyć Antoni, uczył języka francuskiego w III. kl. 4 g., IV. kl. 3 g. matematyki w II. kl. 3 g. i rysunków geometrycznych we wszystkich klasach 7 g., razem 17 g. tyg.

Nauczyciel: *Maciulski Ludwik*, uczył języka polskiego w I. 4 g. matematyki w I. 4 g., w III. 3 g. w IV. 5 g. fizyki w IV. 2 g. razem 18 g. tyg.

Ks. Librewski Władysław, zastępca, uczył religii rz. kat. we wszystkich klasach po 2 g. tyg., razem 8 godz. tyg., do 8 marca. Od 1 maja do końca kursu *ks. Ludwik Weiss*.

Ks. Markowski Adam, zastępca, uczył religii gr. kat. w kl. I., II. i III. po 2 g., w IV. 1 g. tyg., razem 8. g. tyg.

Dr. Taubeles Samuel, zastępca, uczył religii mojż. w kl. I. 2 g. w II—IV po 1 g. tyg., razem 5. g. tyg.

Nauczyciele przedmiotów nadobowiązkowych:

Kobak Jan, uczył historyi kraju rodzinnego w III. i IV. kl. po 1 g. tyg. razem 2 g. tyg.

Dr. Jan Ralski, uczył gimnastyki we wszystkich klasach 3 god. tyg.

Staniewicz Maryan, uczył śpiewu choralnego 4 g. tyg.

Gospodarze klas: *Kobak Jan* dla I. kl. — *Staniewicz Maryan* dla II. kl. — *Gedroyć Antoni* dla III. kl. — *Dyszkiewicz Alojzy* dla IV. klasy.

Sługa szkolny: *Domin Tomasz*.

Plan naukowy.

A) przedmiotów obowiązkowych.

według rozporządzenia W. c. k. Ministerstwa wyznań i oświecenia z dnia 10. maja 1893 l. 3586.

I. Klasa.

Religia. 2 godziny tygod. Zasady katolickiej wiary i moralności. — Katecheci ks. Ludwik Weiss, rz. kat., Markowski Adam gr. kat.

Język polski. 4 godziny tyg. — Czytanie wzorów według wypisów. Deklamacya. Należyte wygłaszanie z pamięci wzorowych utworów poetycznych, niekiedy ustępów prozaicznych. Gramatyka. Elementarna nauka o zdaniu pojedyńczem i o składni zgody; najważniejsze zdania poboczne; poznanie ważniejszych znaków pisarskich. Deklinacya imion. Wypracowania piśmienne, cztery na miesiąc, a mianowicie: w pierwszem półroczu wyłącznie dyktaty, ułożone systematycznie, a obejmujące ważniejsze zasady i prawidła pisowni: w drugiem półroczu naprzemian dwa dyktaty i wypracowania stylistyczne, szkolne i domowe. — Nauczyciel: Maciulski Ludwik.

Język niemiecki. 6 godzin tyg. Czytanie: uczenie się na pamięć słówek, zwrotów i całych ustępów; zdawanie sprawy z treści czytanych ustępów na podstawie stosownych pytań; tłómaczenia; rozmówki. Znajomość odmian regularnych i głównych zasad składni; ćwiczenia ortograficzne. — Co tydzień zadanie szkolne. Tematy; dyktaty, ćwiczenia ortograficzne dla praktycznej wprawy, pisanie z pamięci ustępów memorowanych, retrowersye. — Nauczyciel: Kobak Jan.

Geografia. 3 godziny tyg. Wstępne pojęcia z geografii, o ile one uczniowi są potrzebne do zrozumienia mapy i o ile poglądowo wytłómaczyć się dadzą. Oro- i hydrograficzny przegląd części świata i poszczególnych państw przy nieustannej pomocy mapy. — Nauczyciel: Kobak Jan.

Matematyka. 4 godziny tyg. Wyjaśnienie układu dziesiątkowego liczb. Pierwsze cztery działania na liczbach całkowitych, oderwanych i mianowanych. Zasady podzielności liczb; największa wspólna miara i najmniejsza wspólna wielokrotność. Ułamki zwyczajne; ułamki dziesiętne. Zamiana ułamków zwyczajnych na dziesiętne i odwrotnie. Rachunek liczbami wielorakiemi. — Nauczyciel: Maciulski Ludwik.

Historya naturalna. 3 godziny tyg. Nauka poglądowa. W Iszym półr. kręgowce, przeważnie ssawce i ptaki; pewna ilość stosownie dobranych postaci innych gromad. W IIgim półr. bezkręgowe, szczególnie członkonogi a zwłaszcza owady; niektóre z najważniejszych i najbardziej znanych postaci z działu mięczaków i promieniaków. Nauczyciel: Dyszkiewicz Alojzy.

Rysunki odręczne. 4 godziny tyg. Nauka poglądowa. Rysowanie płaskich utworów geometrycznych i ornamentu geometrycznego z wolnej ręki ze szczególnem uwzględnieniem linii wygiętych. Pojęcia zasadnicze z nauki o przestrzeni i wyjaśnienie poglądowe kształtów brył elementarnych. — Nauczyciel: Lang Jan.

Kaligrafia. 2 godziny tyg. Pismo zwykłe, łacińskie i niemieckie. Pismo rondowe. — Nauczyciel: Lang Jan.

II. Klasa.

Religia 2 godziny tyg. Dzieje starego zakonu z uwzględnieniem chronologii i geografii biblijnej. — Katecheta ks. Ludwik Weiss, rz. k. i ks. Markowski Adam, gr. kat.

Język polski. 3 godziny tyg. Czytanie wzorów według wypisów jak w kl. I. Deklamacya jak w kl. I. Gramatyka. Elementarna nauka o zdaniu złożonem. Powtórzenie Deklamacyi imion, odmiana słów. Nauka pisowni i interpunkcyi uzupełniona i rozszerzona. Ćwiczenia ortograficzne jak w kl. I. Wypracowania piśmienne: 3 na miesiąc, naprzemian dyktat, zadanie szkolne i domowe. — Nauczyciel Staniewicz Maryan.

Język niemiecki. 6 godzin tyg. Zdawanie sprawy z czytanych ustępów na podstawie stosownych pytań, retrowersya; dłuższe rozmówki, memorowanie słówek, zwrotów i całych ustępów. Powtórzenie odmiany regularnej, poznanie najważniejszych wyjątków. — Co tydzień wypracowanie piśmienne (z tych co miesiąc jedno domowe). Tematy jak w kl. I. — Nauczyciel Staniewicz Maryan.

Geografia. 2 godziny tyg. Szczegółowa geografia Azyi i Afryki jakoteż krajów południowo- i zachodnio-europejskich. — Nauczyciel Kobak Jan.

Historya. 2 godziny tyg. Dzieje starożytne, głównie Greków i Rzymian, ze szczególnem uwzględnieniem materyału mitycznego i biograficznego. — Nauczyciel: Kobak Jan.

Matematyka. 3 godziny tyg. Mnożenie i dzielenie skrócone. Najważniejsze wiadomości z nauki o miarach, wagach i pieniądzach. Zamiana miar, wag i pieniędzy. Rozwiązywanie zagadnień prostych i złożonych za pomocą wnioskowania. Nauka o stosunkach i proporcyach i jej zastosowania, a mianowicie: reguła trzech, rachunek procentu prostego, dyskuntu i terminu, rachunek podziału, spółki i rachunek mięszaniny. — Nauczyciel: Giedroyć Antoni.

Historya naturalna. 3 godziny tyg. Nauka poglądowa. W Iszym półr. mineralogia, a mianowicie spostrzeganie i opisywanie niewielkiej ilości gatunków minerałów bez szczególnego uwzględnienia systematyki; przy sposobności należy zwracać uwagę na najzwyklejsze skały W IIgim półr. botanika, a mianowicie spostrzeganie i opisywanie pewnej ilości roślin nasiennych rozmaitych rodzin; powolne wprowadzanie pojęć o niektórych rodzinach według systemu naturalnego, nadto niektóre rośliny zarodnikowe. — Nauczyciel: Dyszkiewicz Alojzy.

Geometrya i rysunki geometryczne. 3 godz. tyg. *a*) *Geometrya* (2 godziny tyg). Na podstawie wiadomości zasadniczych, nabytych w kl. Iszej przy rysunku odręcznym, nauka o przystawaniu trójkątów i równoległoboków, dzielenie odcinków. Najprostsze twierdzenia o cięciwach i stycznych do koła, o kątach obwodowych i kątach środkowych Nauka o wielokątach wpisanych i opisanych na kole. Stosunek dwu odcinków, proporcyalność czterech odcinków. Podziałki zmniejszone i zwiększone. Podobieństwo trójkątów. *b*) *Rysunek geometryczny* (1 godzina tyg). Ćwiczenia w używaniu przyrządów rysunkowych w związku z przerobionym materyałem naukowym. Ornament geometryczny. — Nauczyciel: Giedroyć Antoni.

Rysunki odręczne. 4 godziny tyg. Rysunek perspektywiczny z wolnej ręki według modeli z drutu i z drzewa. Rysowanie łatwych ornamentów płaskich w konturach. — Nauczyciel: Lang Jan.

III. Klasa.

Religia. 2 godziny tyg. Żywot Pana Jezusa i dzieje apostolskie również z uwzględnieniem chronologii i geografii biblijnej. — Katecheci: ks. Ludwik Weiss rz. kat. i ks. Adam Markowski gr. kat.

Język polski. 3 godziny tyg. Czytanie wzorów według wypisów. Czytanie, objaśnianie i zdawanie sprawy, jak w kl. Iszej i IIgiej. Krótkie wiadomości o życiu i pismach celniejszych pisarzy, z których dzieł wyjątki właśnie się czyta. Deklamacya jak w kl. Iszej. Gramatyka: Przysłówki, przyimki, spójniki. Składnia rządu. Prawidła pisowni. Wypracowania piśmienne: 2 na miesiąc, naprzemian szkolne i domowe. — Nauczyciel: Staniewicz Maryan.

Język niemiecki. 5 godz. tyg. Swobodniejsza reprodukcya czytanych ustępów prozaicznych i poetycznych; uwzględnienie synonimów (zwrotów, podobną myśl wyrażających); uczenie się na pamięć. Systematyczna gramatyka w zakresie nauki o formach i składni rządu. Co miesiąc 3 zadania (2 szkolne 1 domowe). Tematy: retrowersye, reprodukcye ustępów w szkole czytanych, streszczenia. — Nauczyciel: Misiński Erazm.

Język francuski. 4 godziny tyg. Nauka czytania; memorowanie słówek, zwrotów i zdań; retrowersya i rozmówki. Najważniejsze prawidła odmian regularnych (rodzajnika, przymiotnika, zaimka). Słowa posiłkowe; główne zasady konjugacyi regularnej; tworzenie najważniejszych czasów złożonych. W Iszym półr. co tydzień krótki dyktat w ścisłym związku z wziętymi ustępami. W IIgim półr. co cztery tygodnie 2 dyktaty i jedno wypracowanie szkolne. Tematy do dyktatów jak w Iszym półroczu; do zadań szkolnych: pisanie z pamięci memorowanych ustępów, retrowersye. — Nauczyciel: Giedroyć Antoni.

Geografia. 2 godziny tyg. Szczegółowa geografia reszty państw europejskich (z wyjątkiem monarchii austryacko-węgierskiej), Ameryki i Australii. — Nauczyciel: — Kobak Jan.

Historya. 2 godziny tyg. Przegląd dziejów średniowiecznych, aż do odkrycia Ameryki z uwzględnieniem monarchii austryacko węgierskiej i kraju rodzinnego. — Nauczyciel. Kobak Jan.

Matematyka. 3 godziny tyg. Rachunek ułamkami peryodycznemi i liczbami niezupełnemi w granicach żądanej dokładności. Pierwsze cztery działania na liczbach ogólnych o jednym, lub więcej wyrazach. Podnoszenie liczb dziesiętnych do kwadratu i sześcianu. Wyciąganie pierwiastków kwadratowego i sześciennego z liczb dziesiętnych. Ćwiczenia w rachowaniu liczbami szczególnemi w celu powtórzenia materyału arytmetycznego z klas niższych, a to przeważnie na zagadnieniach z życia praktycznego. Rachunek procentu składanego z używaniem odpowiednich tablic. — Nauczyciel: Maciulski Ludwik.

Fizyka. 3 godziny tyg. *Ogólne własności ciał:* Rozciągłość, nieprzenikliwość, podzielność, dziurkowatość, ciężkość. *Szczególne własności ciał:* Stan skupienia, spójność, przyczepność, sprężystość. *Nauka o cieple:* Zmiana objętości, termometry, przewodzenie ciepła, zmiana stanu skupienia, ciepło topliwości i ciepło lotności, najważniejsze wiadomości o cieple promienistem. *Magnetyzm*: Magnesy naturalne i sztuczne. wzajemne działanie magnesów na siebie, magnetyzowanie przez rozdział, pocieranie; magnetyzm ziemi, zboczenie i nachyle-

nie magnetyczne, busola. *Elektryczność*: Elektryczność statyczna: stan elektryczny, elektryzowanie przez udzielanie i wpływ, elektroskop, przyrządy zgęszczające, elektrofor, maszyna elektryczna, elektryczność atmosferyczna. — *Galwanizm:* Stosy z jednym płynem, działania termiczne prądu, wyjaśnienie elektrolizy, działania magnetyczne prądu, elektromagnesy, doświadczenia elementarne z indukcyi elektrodynamicznej i magnetoelektrycznej, elektryczność termiczna. — *Akustyka*: Powstawanie głosu, zasady nauki o ruchu falowym, prędkość przewodzenia fal, odbijanie się fal, powstawanie tonów w ogóle, wysokość tonu, brzmiące struny, pręty, płyty i piszczałki, odbrzmiewanie, narząd głosowy, i narząd słuchowy. — Nauczyciel: Dyszkiewicz Alojzy.

Geometrya i rysunki geometryczne: 2 godziny tyg. *a*) *Geometrya* (1 godzina tyg). Obliczanie powierzchni figur prostolinijowych. Twierdzenie Pitagorasa. Przekształcanie figur prostolinijowych. Obwód i powierzchnia koła. Najprostsze własności elipsy i paraboli, tyczące się utwarzania tych krzywych i prowadzenia stycznych do nich. *b) Rysunek geometryczny*: (1 godzina tyg). Dalsze ćwiczenia w rysowaniu ornamentów geometrycznych. — Nauczyciel: Giedroyć Antoni.

Rysunki odręczne: Rysunek perspektywiczny z wolnej ręki według modeli drewnianych, tudzież grup takich modeli. Rysowanie i malowanie ornamentów płaskich z okresu starożytności klasycznej i z wieków średnich. Ćwiczenia w rysowaniu z pamięci prostych kształtów bryłowych i ornamentalnych. — Nauczyciel: Lang Jan.

IV. Klasa.

Religia: 2 godziny tyg. Wyjaśnienie ważniejszych obrzędów kościelnych z podaniem powodu i czasu ich wprowadzenia. — Katecheta ks. Librewski Władysław rz. kat. i ks. Markowski Adam gr. kat.

Język polski. 3 godziny tyg. Czytanie wzorów jak w kl. IIIciej. Deklamacya jak w klasie I-szej. Gramatyka, Składnia w obrębie czasownika. Systematyczna nauka o zdaniach złożonych i okresach, powtórzenie całego materyału gramatycznego w ogólniejszych zarysach. Ćwiczenia pi śmienne jak w kl. IIIciej. Oprócz tego listy i inne zwyklejsze pisma praktyczne. — Nauczyciel: Staniewicz Maryan.

Język niemiecki 4 godziny tyg. Reprodukcye, jak w kl. IIIciej; uczenie się na pamięć. Systematyczna gramatyka w zakresie nauki o zdaniu; uzupełnienie składni rządu. Co miesiąc 3 zadania (2 szkolne 1 domowe). Tematy: retrowersye, reprodukcye, opowiadania, opisy, i listy. — Nauczyciel: Staniewicz Maryan.

Język francuski. 3 godziny tyg. Zdawanie sprawy z treści czytanych ustępów na podstawie stosownych pytań; retrowersye; dłuższe rozmówki; memorowanie słówek, zwrotów i całych ustępów. Powtórzenie i uzupełnienie odmian regularnych (przymiotnika, liczebnika zaimka); nauka o przysłówku i przyimku; najzwyklejsze czasowniki nieregularne. Co 4 tygodnie jeden dyktat, jedno zadanie szkolne i jedno domowe. Tematy do wypracowań jak w kl. IIIciej, przy cokolwiek zwiększonych wymaganiach. — Nauczyciel: Giedroyć Antoni.

Geografia. 2 godziny tyg. Szczegółowa geografia monarhii austryacko węgierskiej i kraju rodzinnego. — Nauczyciel: Dyszkiewicz Alojzy.

Historya. 2 godziny tyg Dzieje nowożytne od odkrycia Ameryki z uwzględnieniem historyi monarchii austryacko-węgierskiej i kraju rodzinnego. — Nauczyciel Kobak: Jan.

a) Arytmetyka ogólna. 5 godzin tyg. Nauka o czterech pierwszych działaniach głównych, przeprowadzona na zasadach ścisłych. Prawa zasadnicze podzielności liczb. Teorya największej wspólnej miary i najmniejszej wspólnej wielokrotności, zastosowana do wielomianów. Nauka o ułamkach zwyczajnych. Zamiana ułamków zwyczajnych na dziesiętne i odwrotnie. Uzasadnienie dokładne rachunku ułamkami dziesiętnymi, a w szczególności skróconego mnożenia i dzielenia. Nauka o stosunkach i proporcyach z zastosowaniami. Nauka o równaniach stopnia pierwszego o jednej i więcej niewiadomych z zastosowaniem do rozwiązywania ważniejszych zagadnień praktycznych. *b) Planimetrya.* Pojęcia zasadnicze geometryi. Linia prosta [promień, odcinek], kąt, jego rodzaje i pomiar. Proste równoległe, koło, jego promień, cięciwa, średnica, sieczna, styczna, odcinek i wycinek. Trójkąt, wielokąt. Przystawanie figur płaskich i wynikające stąd własności tychże figur. Twierdzenia o kole, których dowodzenie polega na przystawaniu. Proporcyalność odcinków. Podobieństwo figur prostoliniowych i wynikające stąd własności tychże figur. Twierdzenia o kole, których dowodzenie polega na podobieństwie. — Nauczyciel: Maciulski Ludwik.

Fizyka. 2 godziny tyg. *Mechanika:* Ruch prostolinijowy, równoległobok prędkości, składanie i rozkładanie sił, spadanie, określenie siły jako iloczynu masy i przyspieszenia, rozszeżanie nauki o ciężkości ciał środek ciężkości, dźwignia, belka wagi, wahadło proste, ruch centralny, siła odśrodkowa, przeszkody ruchu. Okazanie praw równowagi na maszynach prostych. Okazanie praw zasadniczych hidrostatyki za pomocą przyrządów, zasada Archimedesa, ciężar właściwy, gęstość względna, areometr podziałkowy, ciśnienie reakcyjne. Doświadczenie Torricellego, barometry, prawo Mariotta, pompa pneumatyczna, prężność par, maszyna parowa. — *Optyka geometryczna:* Przewodzenie światła w linijach prostych, cień, fotometry, prawo odbicia, odbicie na zwierciadłach, załamanie światła, rozszczepienie światła, soczewki, wykreślanie obrazów w soczewkach dwuwypukłych i dwuwklęsłych, ciemnia optyczna, oko, warunki widzenia wyraźnego, okulary, lupa, mikroskop, najprostsze lunety, widmo słoneczne, linie Fraunhofera. — Nauczyciel Maciulski Ludwik.

Chemia. 2 godziny tyg. W Iszem półroczu: Wiadomości wstępne. Wodór, Chlorowce. Tlen i grupa siarkowców (siarka, selen i tellur); grupa azotowców [azot, fosfor, arsen, antymon]. W IIgim półr.: bor, węgieł i krzem, metale alkaliczne i metale ziem alkalicznych. — Nauczyciel: Dyszkiewicz Alojzy.

Geometrya i rysunki geometryczne. 2 godziny tyg. —*a) Geometrya* [1 godzina tyg.] Nauka o wzajemnem położeniu prostych i płaszczyzn w przestrzeni, o ile ona znajdzie zastosowanie w geometryi wykreślnej. Graniastosłup, ostrosłup, walec, stożek i kula. Obliczanie powierzchni i objętości tych brył. — *b) Rysunek geometryczny:* [1 godzina tyg.] Konstrukcya elipsy i paraboli. Rysowanie z poglądu brył stereometrycznych w rzucie poziomym i pionowym. — Nauczyciel. Giedroyć Antoni.

Rysunki odręczne. 3 godziny tyg. Rysunek perspektywiczny z wolnej ręki prostych naczyń i części architektonicznych. Rysowanie i malowanie ornamentów płaskich w stylu odrodzenia i w stylu wschodnim. Rysowanie ornamentów plastycznych według modeli gipsowych. Ćwiczenia w rysowaniu z pamięci brył i typowych kształtów ornamentalnych. — Nauczyciel. Lang Jan.

B. dla przedmiotów nadobowiązkowych.

Historya kraju rodzinnego po 1 godz. tygodn. — W III. klasie do Kaźmierza Jagiellończyka. — W IV. klasie od wstąpienia na tron Kaźmierza Jagiellończyka do obecnych czasów. — Nauczyciel: Kobak Jan.

Śpiew. 4 godz. tyg. — Chór uczniów był podzielony w pierwszem półroczu na dwa oddziały. Początkowi należeli do 1. oddziału; ci zaś, którzy już rozumieli nuty, tworzyli oddział 2. — W pierwszym oddziale uczono uczniów czytania nut. — W praktycznej części śpiewali uczniowie skalę „dur“ diatoniczną i w różnych odstępach pojedynczych tonów. — W 2. oddziale powtarzano z uczniami partyę części teoretycznej i praktycznej, wzięte w oddziale 1. i śpiewali skalę „moll“ diatoniczną i skalę achromatyczną. Oprócz tego uczono ich pieśni nabożnych i świeckich treści moralnej na 4 głosy, mięszane. Nauczyciel: Staniewicz Karol.

Gimnastyka. Ćwiczenia z gimnastyki szwedzkiej i ćwiczenia w pochodach. Ćwiczenia I. stopnia na przyrządach, na drążku, kółkach, poręczach, drabinach, skoku, blokach, równoważni i t. p. Naukę tę poruczono tutejszemu Towarzystwu „Sokół“, a względnie nauczycielowi tegoż Dr. Janowi Ralskiemu.

Wykaz książek,

których używać się będzie w r. szk. 1895/96:

	W klasie I	II	III	IV
Katechizm większy rz. kat. dla szkół ludowych ks. Moraw- Lwów 1891	1	—	—	—
Katechizm gr. kat. ks. Toróńskiego r. 1881. . . .	1	—	—	—
Biblia starego przymierza ks. Dąbrowskiego 1888 (rz. k.) .	—	1	—	—
Biblia starego przymierza ks. Toróńskiego 1887 (gr. kat.) .	—	1	—	—
Biblia nowego przymierza ks. Dąbrowskiego 1889 (rz. k.) .	—	—	1	—
Biblia nowego przymierza ks. Tyca tłóm. B. J. (gr. k.) 1877.	—	—	1	—
Liturgika ks. Jachimowskiego. (rz. k.) 1882 . . .	—	—	—	1
Liturgika ks. Toróńskiego (gr. k.) 1882	—	—	—	1
Religia i psalmy L. Brauera. Część I. (dla izraelitów.) .	1	1	—	—
Religia i psalmy L. Brauera, Część II. (dla izraelitów.) .	—	—	1	1
Gramatyka polska Dr. A. Maleckiego 8. wyd. 1891 . .	1	1	1	1
Wypisy polskie dla I. klasy 1892. Próchnicki i Wójcik. .	1	—	—	—
Wypisy polskie dla II. klasy 1893. Próchnicki i Wójcik .	—	1	—	—
Wypisy polskie dla III. klasy 1893. Czubek-Zawiliński .	—	—	1	—
Wzory poezyi i prozy dla IV. klasy 1893/4. Próchnicki .	—	—	—	1
Gramatyka niemiecka Petelenza K.	—	—	1	1
Wypisy niemiec. Germann i Petelenz dla I, II, III. i IV. kl. 1891	1	1	1	1
Książka do nauki języka francuskiego. I., II. Amborski .	—	—	1	1
Geografia Benoniego i Tatomira 1894.	1	—	—	—
Geografia Baranowskiego i Dziedzickiego 1891 . . .	—	1	1	—
Statystyka Benoni, Majerski; wyd. 2. Lwów 1892 . .	—	—	—	1
Historya powszechna Weltera tłómaczenie Zyg. Sawczyńskiego				
Część I. wyd. 5. 1886.	—	1	—	—
Część II. wyd. 5. 1888.	—	—	1	—
Część III. wyd. 5. 1891.	—	—	—	1
Arytmetyka Dr. W. Zajączkowskiego wyd. 3, część I. 1891	1	1	—	—
Arytmetyka Dr. W. Zajączkowskiego część II. wyd. 2. 1891	—	—	1	1
Algebra. Baranieckiego. Kraków. 1892.	—	—	—	—
Geometrya Mocnika tłómacz. Maryniaka część I. 6. wyd. 1889	1	1	—	—
Geometrya Mocnika tłóm. Maryniaka część II, wyd. 3. i 4. 1891	—	—	1	1
Zoologia Nowickiego wyd. 6. 1890.	1	—	—	—
Botanika Rostafińskiego wyd. 2. 1892.	—	1	—	—
Mineralogia Łomnickiego wyd. 2. 1888	—	1	—	—
Fizyka Soleckiego wyd. 2. 1890.	—	—	1	1
Bandrowski — Wykład chemii ogólnej. Część I. 1891. .	—	—	—	1
Kozenna atlas geograficzny szkolny spolszczony przez S. E. Stögera 1879.	1	1	1	—

Do śpiewu używano śpiewników F. Tippmana, W. Wojnarskiego, R. Magnusa, T. Kunzeka.

Zbiory naukowe.

Zbiory naukowe zakupują się z rocznej dotacyi w kwocie 290 zł. wskutek rozporządzenia Wys. c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty z dnia 14. czerwca 1878 l. 9290,

---

A. Biblioteka szkolna.

	Dzieł	Tomów	Książek	Zeszytów	Arkuszy	Atlasów	Tablic	Zeszytów rysunk.
I. Bibliotcka nauczycielska.								
a. Dzieła treści religijnej	17	29	24	1	—	—	—	—
b. Dzieła treści filologicznej i filozoficznej, dalej treści poetycznej i pedagogicznej	222	436	418	13	—	—	—	—
c. Dzieła geograficzne i historyczne . .	146	288	235	189	—	—	1	—
d. Dzieła treści matematycznej	165	187	166	10	—	—	17	—
e. Dzieła do fizyki i chemii	106	121	129	20	—	—	—	—
f. Dzieła do historyi naturalnej . . .	75	121	99	13	3	—	—	—
g. Dzieła do budownictwa i mechaniki .	48	71	66	7	13	—	370	7
h. Dzieła dla sztuk pięknych, rysunków wolnoręcznych, kaligrafii i stenografii	33	25	25	10	—	4	2	—
i. Dzieła dla muzyki i spiewu	15	12	7	42	—	—	—	—
k. Rozporządzenia, czasopisma, programy nauki, statuta, dzieła do gimnastyki .	117	129	129	75	7	—	—	—
l. Dzieła treści mieszanej	77	79	77	24	4	—	—	—
m. Sprawozdania w ogóle, szematyzmy .	69	43	48	33	—	—	—	—
n. Programy izb handlowych	140	122	121	19	1	—	—	—
o. Sprawozdania szkół średnich, seminaryów nauczycielskich, szkół przemysłowych	1637	—	—	1637	—	—	—	—
Razem . . .	2867	1663	1544	2093	28	4	390	7
II. Czytelnia uczniów.								
a. Książek treści religijnej, beletrystycznej i dramatycznej	102	—	—	—	—	—	—	—
b. Książek treści geograficznej, historycznej i umiejętnej	108	—	—	—	—	—	—	—
c. książek treści opisującej	110	—	—	—		—	—	—
d. Książek treści opowiadającej (powiastki)	287	—	—	—	—	—	—	—
e. Książek treści mięszanej	30	—	—	—	—	—	—	—
Razem . . .	637	1002	953	10	—	—	—	—
A zatem liczy:								
I. biblioteka nauczycielska	2865	1658	1544	2093	28	4	390	7
II. czytelnia uczniów	630	1002	953	10	—	—	—	—
Razem w ogóle . . .	3495	2660	2497	2103	28	4	390	7

Kupiono z dzieł cenniejszych:

a) Biblioteka Warszawska r. 1893. 4 tomy.
b) Die österreichisch ungarische Monarchie in Wort und Bild. do 191. zeszytu.
c) Geographische Rundschau. 15. Jahrgang.

d) Bibliothek für Prediger Scherer. 8 tom.
e) Pamiętniki Towarzystwa Mickiewicza.

Wybór książek przysługuje gronu nauczycielskiemu. Nadzór nad całą biblioteką miał dyrektor zakładu.

B. Zbiory naukowe do nauki geografii i historyi powszechnej.

Atlasów geograficznych 9 sztuk, — kart ściennych geogr. 53 sztuk kart pojedynczych geograf. 9 sztuk, — globów 2 sztuki, — teluryów 2 szt., — kart płaskorzeźbowych 7 sztuk.

C. Przybory naukowe do nauki arytmetyki.

Okazy miar metrycznych a to: dla ciał sypkich 6 sztuk, — dla płynów 7 sztuk, — ciężarków handl. więk. 6 sztuk, pudełko z ciężarkami mniejszymi, — tablic ściennych 2 sztuki, — zbiór modeli miar długości używanych w krajach europejskich.

D. Przybory naukowe do nauki geometryi i rysun. geometr.

Zupełny przyrząd mierniczy i przyrząd niwelacyjny systemu Krafta we Wiedniu, — łata niwelacyjna, — drążków mierniczych 25 sztuk, — palików 50 szt., — 2 taśmy miernicze, — węgielnica, — kątomierz wielki, — rajscajg od Krafta z Wied., — graniastosłup do rozkładania na 3 piramidy, — modeli papierowych geometrycznych 60 szt., — modelów drucianych 3 szt., — 11 modelów drucianych do stereometryi, — łańcuch mierniczy metryczny 20 m. długi, do wykreślnej geometryi płaszczyzny współrzędne szklanne, nareszcie 2 przyrządy do uzmysłowienia wykreślenia płaszczyzn.

E. Przybory naukowe do nauki fizyki.

a)	przyrządów	do okazania ogólnych własności ciał	13	liczb w inwent.
b)	„	do mechaniki . . .	19	„
c)	„	do hydrostatyki i hydrodynamiki	14	„
d)	„	do aerostatyki i aerodynamiki .	13	„
e)	„	do akustyki	11	„
f)	„	do nauki o cieple . . .	18	„
g)	„	do optyki	28	„
h)	„	do elektryczności i magnetyzmu	45	„

F. Przybory naukowe do nauki chemii.

				Liczb. w inwent.
A.	Przyrządy i sprzęty:			
	Dział I.	rozmaitych przyrządów	. . .	25+13=38
	„ II.	przyrządów do mierzenia	. . .	10
	„ III.	„	szklannych	53
	„ IV.	„	porcelanowych . . .	14
	„ V.	„	do gotowania i wyżarzenia .	37
	„ VI.	„	metalowych . . .	37
	„ VII.	„	drewnianych . . .	11
B.	Produktów surowych	. . . . . .		42
C.	Chemikaliów i odczynników	. . . . .		204

G. Zbiory naukowe do historyi naturalnej.

	Liczba w inwentarzu	Sztuk
a) wypchanych żwierząt czworonożnych . .	23	—
b) płazów	6	—
c) wypchanych ptaków	110	—
d) muszel	15	—
e) fascykulów herbarza	—	7
f) okazów mineralogicznych	500	—
g) okazów geologicznych	146	—
h) atlasów dla historyi naturalnej . . .	—	2
i) tablic ściennych	—	14
k) obrazów	—	162
l) zeszytów ze siatkami na krystalograficzne modele	—	2
m) modeli kryształów drewnianych . . .	—	25
n) modeli kryształów drewnianych . . .	—	70
o) zakamieniałości, szkieletów	17	—
p) pudełek z chrząszczami i motylami . . .	—	4
r) modele kwiatów z masy papierowej . . .	—	6

H. Przybory naukowe do nauki rysunków wolnoręcznych.

Szkół rysunkowych 8 sztuk, — zeszytów 23, pojedyńczych wzorów 354 sztuk, — 27 tablic ściennych Fr. Steigla, — odlewów gipsowych od Batki z Pragi 24 sztuk, — odlewów gipsowych z c. k. muzeum wiedeńskiego 37 sztuk, — odlewów gipsowych z k. muzeum stuttgardskiego 43 sztuk. Oprócz tego następujące przyrządy: statyw na modele druciane, — modelów drucianych do nauki perspektywy 18 sztuk, — modelów drewnianych wielkich 13 sztuk, — modelów drewnianych małych 204 sztuk, — stół z szybą szklanną do nauki o perspektywie, statyw metalowy.

I. Instrumenta i przyrządy pomocnicze przy nauce śpiewu.

Fisharmonika, — metronom, książek z nutami 4 szt. tablica drewniana.

K. Przyrządy do gimnastyki.

Rusztowanie z hakami na liny i sznury, — drabina pozioma, — („rek“) drążek stały, — lina, — kółka żelazne, — 6 wałeczków do rąk, — poręczk ruchome, — drabina sznurowa, — lina z guzami, — 30 drążków, — koń skórzany, 6 materaców, 37 sztuk ciężarków.

Uwaga. Towarzystwu gimnastycznemu „Sokół“ wypożyczono na mocy zezwolenia Wys. c. k. Rady szkol. krajowej z 27. lutego 1889 l. 3388, 30 drążków, konia, — poręczki i 17 par ciężarków.

Fundusz ku wspieraniu ubogich uczniów.

W tym celu pobiera dyrekcya dobrowolny datek od ucznia wpisującego się do tej szkoły na mocy zezwolenia Wys. c. k. Namiestnictwa z dnia 13. kwietnia 1863. l. 18360. — Kontrolę wykonuje grono nauczycielskie a rachunek udokumentowany składa dyrektor szkoły corocznie z końcem roku szk. Wys. c. k. Radzie szkolnej krajowej. Z tych pieniędzy kupowano uczniom rzeczy szkolne i odzież.

Z r. sz. $1893/_{94}$. zostało	.	49 złr. 37 ct.
w r. sz. $1894/_{95}$. zebrano	.	38 „ — „
Razem	.	87 złr. 37 ct.
z tych wydano w r. szk. $1894/_{95}$		55 „ 40 „
pozostaje na r. szk. $1895/_{96}$	.	31 złr. 97 ct.

Obecny zapas przyborów szkolnych dla biednych uczniów wynosi:

138 książek szkolnych, — 22 rysowni, — 25 przykładni, — 23 trójkątów, 18 rączek do ołówków, — 15 centimetrówek, — 27 muszel, — 5 linij arabeskowych, — 20 tek rysunkowych.

Kronika zakładu odnosząca się do r. szk. 1894/95.

Z początkiem r. szk. 1894/95 zgłosiło się do I. kl. 47 uczniów, z których 7 reprobowano, resztę zaś przyjęto do tej klasy na podstawie złożonego egzaminu wstępnego. W tym czasie odbyły się egzamina poprawcze.

Dzień 4. października i 19. listopada, jako dni Imienin Najjaśniejszych Państwa obchodziła szkoła uroczystymi nabożeństwami, po których odśpiewano hymn ludowy.

Dnia 4. maja była młodzież szkolna na żałobnem nabożeństwie za spokój duszy ś. p. Cesarzowej Maryi Anny, a 28. czerwca za spokój duszy ś. p. cesarza Ferdynanda I.

Dyrektor szkoły uwolnił uczniów od nauki szkolnej dnia 21 czerwca na mocy przysługującego mu prawa.

Uczniowie katoliccy odprawili 3 razy św. spowiedź i przyjmowali św. komunię.

W ciągu r. szk. odbyło się 14 posiedzeń grona nauczycielskiego pod przewodnictwem dyrektora szkoły. Oprócz tego odbywały się posiedzenia tygodniowe gospodarzy klas w celu porozumienia się z nauczycielami w ich klasie zatrudnionymi, co do zachowania się i postępu każdego ucznia z osobna.

Lustracya zakładu przez inspektora krajowego p. Jana Frankego odbywała się w dniach 5, 6, 7, 11. 12 i 13 grudnia 1894.

Dekretem z 10. kwietnia 1895 l. 164 zamianowała Wysoka c. k. krajowa Rada szkolna ks. Ludwika Weissa, zastępcą katechety.

Dekretem z 3. maja 1895 l. 7751 przyznał Jego Ekscellencya Pan Minister wyznań i oświecenia profesorowi Janowi Langowi ósmą rangę służbową począwszy od dnia 1. września 1895.

Z końcem r. szk. 1894/95 liczyła szkoła 97 uczniów uwolnionych od całej opłaty szkolnej, 21 zaś opłacających takową. Opłat szkolnych w roku 1893 wpłynęło 940 zł.

Taksę wstępną po 2 zł. 10 ct. zapłaciło 59 uczniów, co wynosi 123 zł. 90 ct. Datek zaś na przybory naukowe po 1 zł. zapłaciło 133 uczniów, co wynosi 133 zł.

Dnia 13 lipca zakończono naukę szkolną nabożeństwem i odśpiewaniem hymnu ludowego.

Dnia 13. lipca rozpoczęły się egzamina wstępne z uczniami do I. kl. na r. sz. 1895/6.

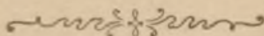
Rok szkolny 1895 rozpoczął się 3. września uroczystem nabożeństwem i odśpiewaniem hymnu ludowego.

Ważniejsze rozporządzenia Wysokich Władz szkolnych.

1. Wys. Rada szk. kr. wydaje dodatkowe rozp. do instrukcyi, dotyczącej utrzymania czystości i porządku w budynkach szkolnych, reskr. z dnia 11. grudnia 1894 l. 17162.

2. Wysokie c. k. Ministerstwo W. i Ośw. wydaje rozp. z dnia 12. marca 1895 l. 27538 wskazówki, mające na celu pielęgnowanie zdrowia młodzieży, pobierającej nauki w szkołach średnich.

Wysokie c. k. Ministerstwo W. i Ośw. ogłasza rozp. z dnia 27. lutego 1895, do l. 4070 wykaz środków naukowych i pomocniczych tudzież przyrządów i modeli dla nauki rysunków w szkołach średnich.

Tablice statystyczne uczniów

odnoszące się do końca 2. półrocza r. szkol. 1894/95.

A. Liczba uczniów uczęszczających do szkoły real. w ciągu r. szk. 1894/95

W klasie	zapisało się w r. sz. 1894—95.			Pozostało z końcem 2. półr.		
	publicznych	prywatystów	Razem	publicznych	prywatystów	Razem
I.	50	—	50	45	—	45
II.	38	—	38	34	—	34
III.	21	—	21	18	—	18
IV.	24	—	24	21	—	21
Razem	133	—	133	118	—	118

B. Liczba uczniów według narodowości i wyznań.

W klasie	Polaków	Rusinów	Niemców	Czechów	Innej narodowości	Razem	Religii				
							rz. k.	gr. k.	ewang.	mojż.	Razem
I.	34	11	—	—	—	45	19	11	—	15	45
II.	28	6	—	—	—	34	18	6	—	10	34
III.	15	3	—	—	—	18	7	5	—	8	18
IV.	15	6	—	—	—	21	11	6	—	4	21
Razem	92	26	—	—	—	118	55	26	—	37	118

C. Liczba uczniów według wieku ukończonego w r. 1885.

W klasie	Liczyło lat												Razem
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
I.	2	6	11	9	12	3	2	—	—	—	—	—	45
II.	—	2	6	5	9	7	3	2	—	—	—	—	34
III.	—	—	—	2	6	4	6	—	—	—	—	—	18
IV.	—	—	—	—	4	5	6	4	1	1	-	—	21
Razem	2	8	17	16	31	19	17	6	1	1	—	-	118

D. Liczba uczniów uczęszczających na przedmioty względnie- i nadobowiązkowe

W klasie	Uczęszczało uczniów			
	na język ruski	na historyą krajową	na spiew	na gimnastykę
I.	—	—	14	35
II.	—	—	12	23
III.	—	18	8	15
IV.	—	21	4	13
Razem	—	39	38	86

E. Liczba uczniów według ich ogólnego postępu z końcem 2 półrocza 1894/95.

W klasie	Otrzymało stopień					Ni klasyfikowanych	Razem
	celujący	I.	Do egzaminu poprawczego po feryach przeznaczono	II.	III.		
I.	2	31	9	3	—	—	45
II	—	21	9	3	1	—	34
III.	2	11	5	—	—	—	18
IV.	2	11	7	1	—	—	21
Razem	6	74	30	7	1	—	118

F. Liczba uczniów według ich cenzur z obyczajów i pilności z końcem 2. półrocza 1894/95

W klasie	Otrzymało cenzurę											
	z obyczajów						z pilności					
	chwalebną	dobrą	dosyć dobrą	naganną	złą	Razem	wytrwałą	dobrą	dość dobrą	niejednostajną	małą	Razem
I.	14	25	6	—	—	45	2	32	10	1	—	45
II.	9	22	2	1	—	34	—	25	7	2	—	34
III.	9	8	1	—	—	18	2	15	1	—	—	18
IV.	9	10	2	—	—	21	2	16	2	1	—	21
Razem	41	65	11	1	—	118	6	88	20	4	—	118

Przepisy karności

dla uczni c. k. szkoły realnej w Tarnopolu.

---

§. 1. Ktokolwiek życzy sobie naukę w szkole realnej rozpocząć lub dalej pobierać, powinien przed rozpoczęciem roku szkolnego, tj. przed nabożeństwem, którem się rok szkolny rozpoczyna, uzyskać przyjęcie do zakładu. Do zapisu powinni się uczniowie jawić osobiście w towarzystwie ojca lub matki, albo też odpowiedzialnego nadzorcy.

§. 2. Uczeń, przyjęty do szkoły realnej, obowiązany jest wykonywać bezwarunkowo rozkazy dyrektora i nauczycieli, okazywać im zawsze i wszędzie rzetelne uszanowanie, oddawać się naukom szczerze i gorliwie, w ogólności sprawować się w szkole i poza szkołą przyzwoicie i przykładnie.

§. 3. Uczniowi nie wolno ani jednej godziny szkolnej opuścić z niedbalstwa. W razie przewidzianej przeszkody w uczęszczaniu do szkoły, ma uczeń wyjednać sobie u gospodarza klasy uwolnienie od lekcyi szkolnych. Jeżeli zaś przeszkoda nie jest przewidziana, natenczas ma jak najrychlej uwiadomić o tem gospodarza klasy, a za powrotem do szkoły usprawiedliwić się za pomocą wiarygodnego świadectwa. Jeżeli choroba ucznia ma trwać dłużej aniżeli dwa dni, ma nadzorca domowy osobiście zawiadomić o tem dyrektora, lub nadesłać świadectwo lekarskie.

§. 4. Uczeń, przyjęty na początku roku na naukę przedmiotów nadobowiązkowych, obowiązany jest na nie uczęszczać z równą ścisłością jak na lekcye przedmiotów obowiązkowych.

§. 5. Izby szkolne otwiera się kwadrans przed rozpoczęciem lekcyi. Wcześniejsze gromadzenie się przed gmachem szkolnym jest zakazane. Również wzbronione jest tłumne gromadzenie się uczniów w przedsionku i na korytarzach szkolnych w czasie wolnym od nauki.

§. 6. Do izb szkolnych wstępują uczniowie z odkrytą głową i mają na przeznaczonych miejscach w spokoju, zajęci przygotowaniem do lekcyi, oczekiwać nadejścia profesora, okazując mu przy wejściu i odejściu swe uszanowanie przez powstanie z swych miejsc. W ten sam sposób powinni okazywać swe uszanowanie, kiedy do klasy wchodzi dyrektor lub który z nauczycieli zakładu albo osoba, której należy się podobne uszanowanie.

§. 7. Na schludne ubranie i przyzwoite zachowanie się jako zewnętrzne oznaki dobrego wychowania, powinni uczniowie szczególną zwracać uwagę. Z równą starannością czuwać powinni nad całością i czystością wszelkich rzeczy szkolnych.

§. 8. Wszelkie uszkodzenie budynku szkolnego i jego sprzętów tudzież przyrządów naukowych jest zakazane. Uszkodzenie takie pociągnie za sobą wynagrodzenie szkody, a jeżeliby stało się z umysłu, pociągnie za sobą nadto karę odpowiednią.

§. 9. Każdy uczeń powinien się zaopatrzyć na wszystkie lekcye w rzeczy do nauki szkolnej potrzebne. Nie wolno zaś przynosić ze sobą do szkoły książek i w ogóle przedmiotów do nauki szkolnej niepotrzebnych.

§. 10. Żadnemu uczniowi nie wolno samowolnie zmieniać miejsca wyznaczonego mu przez gospodarza klasy.

§. 11. Podczas lekcyi należy nie tylko unikać wszystkiego coby mogło nauce przeszkadzać, lecz owszem należy zwracać na nią największą uwagę i bezwarunkowo wykonywać wszystko, cokolwiek profesor uzna za stosowne.

§. 12. Wywoływanie uczniów z klasy podczas nauki szkolnej przez innych uczniów jest zakazane.

§. 13. Wychodzić uczniom z klasy podczas lekcyi szkolnych wolno tylko w w jątkowych wypadkach za zezwoleniem profesora. Na pierwszej godzinie jako też po pauzie można uzyskać pozwolenie wyjścia jedynie w razie słabości

Między pierwszą i drugą godziną rano i popołudniu nie wolno uczniom wałęsać się po korytarzach.

Podczas pauzy między lekcyami nie wolno uczniom opuszczać zabudowania szkolnego. Dla wytchnienia wystarczy krótka przechadzka po podwórzu szkolnem, skąd na dany znak uczniowie natychmiast do klas powracać mają.

§. 14. Po ukończeniu lekcyi szkolnych i po odmówieniu modlitwy opuszczać mają uczniowie izby szkolne z zachowaniem wszelkiej przyzwoitości Tłumne i hałaśliwe skupianie się przed budynkiem szkolnym jest zakazane.

§. 15. Uczniowe katolicy obowiązani są brać udział we wszystkich przepisanych ćwiczeniach religijnych. W wypadkach wyjątkowych może uwolnić od udziału w nabożeństwie ks. katecheta w porozumieniu z dyrektorem.

§. 16. Uczniowie nie pobierający nauki religii w zakładzie, obowiązani są przed końcem każdego półrocza wykazać się świadectwem, że naukę religii pobierali.

§. 17. Rodzice uczniów zamiejscowych powinni zakładowi podać do wiadomości nazwisko osoby, której poruczają w swem imieniu nadzór nad synem. O każdej zmianie odpowiedzialnego nadzorcy i mieszkania powinni rodzice bezzwłocznie uwiadomić gospodarza klasy.

§. 18. Grono nauczycielskie ma prawo z ważnych powodów żądać od rodziców zmiany odpowiedzialnego nadzorcy, a jeżeli temu żądaniu nie stanie się zadość, powziąć uchwałę wykluczenia ucznia z zakładu

§. 19. Żadnemu uczniowi nie wolno mieszkać bez nadzoru starszej osoby.

§. 20. Uczniowie szkoły realnej nie mogą być odpowiedzialnymi nadzorcami innych uczniów, nie mogą więc żądać wyjaśnień od nauczycieli o postępie i zachowaniu się innych uczniów, z wyjątkiem gdyby do tego przez nauczyciela wezwani zostali.

§. 21. Wszystkim nauczycielom zakładu winien uczeń jako swym bezpośrednim przełożonym okazywać szacunek i poważanie.

§. 22. Uczniom nie wolno urządzać żadnych uroczystości lub owacyi swym przełożonym. Grono nauczycieli zastrzega sobie wyraźnie, aby żadnemu z nich czy to na imieniny, czy przy innej sposobności nie składano żadnych podarunków i zakazuje się w tym celu wszelkich składek pomiędzy uczniami.

§. 23. Uczniowie powinni między sobą zachowywać się zgodnie po przyjacielsku i po koleżeńsku. Surowo zabronione jest wszelkie wyszydzanie wyznania religijnego, narodowości, stanu albo fizycznych lub duchowych ułomności współuczniów.

§. 24. Wszelkie uchybienie przeciw przyzwoitości i moralności, szczególniej zaś obcowanie z osobami niemoralnymi i bezbożnymi jest surowo zabronione. Przedewszystkiem zaś powinni uczniowie unikać wszelkiej styczności z uczniami wykluczonymi.

§. 25. Czytanie książek niemoralnych i niereligijnych jest surowo wzbronione; równie wzbronione jest wypożyczanie książek z prywatnych czytelni. Książek stosownych do lektury domowej dostarczy uczniom biblioteka szkolna.

§. 26. Przywłaszczanie sobie cudzych rzeczy, mianowicie książek, zeszytów lub innych przyborów szkolnych, choćby najmniejszą wartość mających, będzie jak najsurowiej karane.

§. 27. Żadnemu uczniowi nie wolno własnych prac literackich ogłaszać drukiem bez wyraźnego zezwolenia dyrektora.

§. 28. Uczniom nie wolno pomiędzy sobą zakładać stowarzyszeń, ani należeć do jakiegokolwiek stowarzyszenia, zi też nosić żadnych tego rodzaju oznak.

§. 29. Odwiedzanie kawiarni, piwiarni, kręgielni i w ogóle publicznych lokali jest uczniom bezwarunkowo zakazane. Odwiedzanie cukierni i traktyjerni dozwolone jest tylko w towarzystwie rodziców. Również zakazane są wszelkie po domach schadzki na gry w karty, bilard, kręgle lub inne zabawy pociągające za sobą stratę czasu lub pieniędzy.

§. 30. Uczęszczanie do teatru lub na inne tego rodzaju widowiska dozwolone jest uczniom tylko w towarzystwie starszych osób; Dyrektor może jednak zakazać uczniom uczęszczać na niektóre sztuki, albo też uczniom zaniedbującym się w naukach wzbronić uczęszczania do teatru przez czas oznaczony.

§. 31. Palenie tytoniu i cygar jest uczniom zakazane.

§. 32. Chodzenie z laskami jest zabronione. Również zabronione jest bezczynne i próżniacze wałęsanie się i wystawanie na ulicach jako też chodzenie po ulicach w godzinach wieczornych, mianowicie do października po 9. a od października do kwietnia po 8. godzinie. W nadzwyczajnych wypadkach może dyrektor pozwolić niektórym uczniom na późniejsze wracanie do domu n. p. z lekcyi.

§. 33. Uczniom nie wolno przysłuchiwać się posiedzeniom sądów przysięgłych.

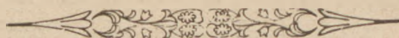
§. 34. Bez uwiadomienia i pozwolenia dyrektora nie wolno uczniom robić pomiędzy sobą żadnych składek pieniężnych.

§. 35. Uczeń występujący z zakładu obowiązany jest uwiadomić o tem dyrektora i zwrócić wszystkie książki wypożyczone z biblioteki szkolnej. Świadectwo uwolnienia wyda się tylko na wyraźne życzenie rodziców lub opiekunów ucznia.

Uczeń opuszczający zakład przed odbyciem kary nie otrzyma świadectwa uwolnienia.

§. 36. Każde przekroczenie niniejszych przepisów karności pociągnie za sobą karę, którą w miarę przewinienia może się stopniować od nagany aż do wykluczenia ze wszystkich zakładów naukowych państwa.

§. 37. Te przepisy karności obowiązują wszystkich uczniów nie tylko w ciągu roku szkolnego, ale także podczas feryi i wakacyi.

Klasyfikacya uczniów.

KLASA I.

Klasyfikowanych uczniów 45.

Stopień pierwszy celujący otrzymali:

1. Sawczuk Eustachy
2. Szmilewski Eustachy

Stopień pierwszy otrzymali:

1. Bocheński Teodozy
2. Borzemski Wojciech
3. Brzezowski Władysław
4. Czajka Edmund
5. Czechowski Alojzy
6. Demczuk Filip
7. Diwer Schlome
8. Fränkel Samuel
9. Fränkel Abraham
10. Grabowski Antoni
11. Jastrzębski Zygmunt
12. Kaminker Hersz
13. Kostynowicz Kazimierz
14. Krotki Rudolf
15. Langer Mordche
16. Lindner Mojżesz
17. Lisenfeld Süssie
18. Luksch Henryk
19. Łazarowicz Edward
20. Oehlberg Herz
21. Omeciński Teodor
22. Pacałujko Mikołaj
23. Pasławski Kazimierz
24. Radziszewski Polikarp
25. Rudeński Adolf
26. Schmitt Emil
27. Schohan Salo
28. Silber Meschulim
29. Szersznik Michl
30. Tuczapski Julian
31. Unterschütz Ludwik

Stopień drugi otrzymało 3; do poprawczego egzaminu przeznaczono 9.

KLASA II.

Uczniów klasyfikowanych. 34.

Stopień pierwszy otrzymali:

1. Adamus Rudolf
2. Bieler Mojżesz
3. Chalupka Tadeusz
4. Chmiel Józef
5. Einfeld Ozyasz
6. Gardyasz Antoni
7. Hasiuk Piotr
8. Janicki Eugeniusz
9. Kamm Zacharyasz
10. Kobak Kazimierz
11. Kobak Władysław
12. Korobij Stanisław
13. Lippmann Aron
14. Michalczyszyn Bazyli
15. Poźniak Władysław
16. Romankiewicz Edmund
17. Romankiewicz Stanisław
18. Selzer Abraham
19. Sobociński Jan
20. Szemlej Leon
21. Gawalewicz Stanisław

Stopień drugi otrzymało 3, stopień trzeci 1; do egzaminu poprawczego przeznaczono 9.

KLASA III.

Uczniów klasyfikowanych 18.

Stopień pierwszy celujący otrzymali:

1. Olexincer Israel | 2. Zlatkes Bernhard

Stopień pierwszy otrzymali:

1. Bogdański Zdzisław
2. Dobiasz Edward
3. Feger Jakób
4. Goldblatt Chaim
5. Lang Ernest
6. Rosenberg Kalmen
7. Seher Izrael
8. Senyk Stefan
9. Speiser Salamon
10. Winkler Berisch
11. Wysocki witold

Do poprawczego egzaminu przeznaczono 5.

KLASA IV.

Uczniów klasyfikowanych 21.

Stopień pierwszy celujący otrzymali:

1. Kamiński Andrzej | 2. Krupa Jędrzej.

Stopień pierwszy otrzymali:

1. Cieński Szczepan
2. Gajewski Karol
3. Jawetz Mendel
4. Łuszpiński Aleksander
5. Postryhacz Włodzimierz
6. Schalit Hirsz
7. Schmergel Jakób
8. Tomaszewski Kazimierz
9. Tracz Aleksander
10. Turyn Stefan
11. Zawadowski Adolf.

Stopień drugi otrzymał 1; do egzaminu poprawczego przeznaczono 7.

UWAGI

dotyczące przyjęcia uczniów na rok szk. 1895/96.

Dnia 30. sierpnia r. b. zapisywać się będzie uczniów w obecności ich ojców lub zastępców tychże.

Nowo wstępujący uczniowie do klasy II. III. i IV. mają przedłożyć metrykę i świadectwo szkolne z ostatniego półrocza. — Każdy z uczniów zgłaszających się do I. kl., który poprzednio uczęszczał do publicznej szkoły ludowej, winien wykazać się świadectwem szkolnem, wydanem przez kierownika dotyczącej szkoły ludowej w myśl §. 72. regulaminu szkolnego, ogłoszonego rozp. Wys. c. k. Rady Szkol. kraj. z dnia 12. listopada 1876. l. 9272. według wzoru tam zawartego lit. G. Końcowy ustęp świadectwa tego, zamiast obecnie tam zamieszczonego ma opiewać: *„Ponieważ ten uczeń zamierza wstąpić do szkoły średniej, przeto wydaje się mu na ten cel niniejsze świadectwo“*.

Dla uczniów wstępujących do klasy I. przeznaczają się dwa terminy na examina wstępne: jeden 15. i 16. lipca b roku przed wakacyami, a drugi dnia 1. i 2. września b. r. po wakacyach. W skutek tego mają się kandydaci nowo wstępujący dwa dni przedtem zgłaszać. Wybór jednego z tych terminów pozostawia się kandydatom, względnie ich rodzicom W każdym z tych terminów jednak rozstrzyga się o przyjęciu ucznia do klasy I. stanowczo, powtórzenie wstępnego examinu czy w tym samym, czy w innym zakładzie jest bezwarunkowo wzbronione, a uzyskanie przypuszczenia do powtórzenia examinu przez wprowadzenie w błąd Dyrekcyi czyni ten powtórny examin w każdym wypadku nieważnym; o takiem rozmyślnem wprowadzeniu w błąd dla uzyskania przypuszczenia do powtórzenia examinu wstępnego będzie mogła każda dotycząca Dyrekcya z całą pewnością i łatwością się dowiedzieć z wykazu reprobowanych w każdym zakładzie uczniów, którytо wykaz Wys. c. k. Rada szkol. kraj. każdej Dyrekcyi w swoim czasie przeszle.

Uczniów do I. klasy przyjmuje się stanowczo na podstawie odbytego z nimi egzaminu wstępnego z religii, — z języka polskiego, — z języka niemieckiego i z arytmetyki. Przy tym egzaminie żądać się będzie:

Z religii: wiadomości, których według teraźniejszego rozkładu nauki nabyć powinien uczeń w pierwszych czterech latach obowiązkowej nauki szkolnej w szkołach czetroklasowych.

Z języka polskiego: czytania płynnego i wyrazistego, objaśniania czytanych ustępów pod względem treści i związku myśli; opowiadania treści większymi ustępami, znajomości części mowy, odmian imion i czasowników; znajomości zdania pojedynczego, rozszerzonego i rozbioru jego części składowych pod względem składni zgody i rządu; poprawnego napisania dyktatu z zakresu pojęć znanych uczniom, z uwzględnieniem głównych zasad interpunkcyi.

Z języka niemieckiego: czytania płynnego i zrozumiałego; znajomości odmian rodzajników, rzeczowników, przymiotników i zaimków (osobistych dzierżawczych, wskazujących i względnych), odmian słów posiłkowych i czasowników słabych we wszystkich formach strony czynnej i biernej; — tudzież odmian najzwyklejszych czasowników mocnych;—zasobu wyrazów z zakresu pojęć uczniom znanych; poprawnego napisania łatwego dyktatu, którego treść przed podyktowaniem poda się uczniom w języku polskim.

Z rachunków: Pisania liczb do miliona włącznie, biegłości w czterech działaniach liczbami całkowitymi; pewności w tabliczce mnożenia; znajomości ważniejszych miar metrycznych.

Z trzech przedmiotów ostatnich odbędzie się egzamin ustny i pisemny

Dnia 1 i 2 września r. b. odbywać się będą egzamina wstępne dla uczniów klasy II. III. i IV. jakoteż egzamina poprawcze.

Uczniowie ze zakładów średnich nie składają egzaminów wstępnych, jeżeli zamierzają zapisać się do klasy pierwszej, — jeżeliby zaś chcieli wstąpić do odpowiedniej klasy wyższej, muszą składać egzamin wstępny z najbliższej klasy niższej.

Opłaty przy wpisie.

1. Taksa wstępna w kwocie 2 zł. 10 ct.

2. Opłata szkolna w kwocie 20 zł.

UWAGA. *a)* Opłata szkolna musi być uiszczona za I. półrocze najdalej do 15. października za II. półrocze zaś do 15. marca. — Uczniom, którzyby w oznaczonym czasie opłaty szkolnej nie zapłacili, zabronionoby dalszego uczęszczania do szkoły. *b)* Uczeń ubiegający się o uwolnienie od opłaty szkolnej, poda prośbę przez dyrekcyą szkoły do Wys. Rady Szkol. kraj., załączając do niej świadectwo szkolne z ostatniego półrocza i świadectwo ubóstwa. — Świadectwo ubóstwa ma być potwierdzone przez urząd gminny i zawierać dokładny stan majątkowy rodziców, w razie przeciwnym nie będzie uwzględnione. — Prywatyści opłacają zawsze opłatę szkolną. *c)* Uczeń zatrzymuje uwolnienie od opłaty szkolnej tylko tak długo, jak długo w ostatniem półroczu otrzymał *pierwszy stopień* ogólnego postępu, z obyczajów notę: *chwalebną* lub *dobrą*, a z pilności notę *wytrwałą* albo przynajmniéj *dobrą*. — W każdym innym wypadku traci uwolnienie.
Uczniowie 1. kl. mają zapłacić opłatę szkolną w ciągu pierwszych 3 miesięcy r. sz., lecz Wys. c. k. Rada szk. kraj. może im ten termin przedłużyć aż po koniec I. półrocza. Wtedy mają ci uczniowie w pierwszych 8-miu dniach po ukończonych zapisach wnieść prośbę z dołączonem świadectwem ubóstwa nieprzedawnionem do Wys. c. k. Rady szk. kraj. przez dyrekcyą szkoły, która po 2 miesiącach przedłoży ją gronu nauczycielskiemu do orzeczenia. Czy proszący zasługuje sobie na dwie najlepsze cenzury z obyczajów i pilności, i przynajmniéj cenzurę „dobrą" z każdego przedmiotu? — poczem dyrekcya szkoły przedłoży ich prośby Wys. c k. Radzie szk. kraj. z wnioskiem przychylnym, w razie przeciwnym, zwróci im je z zawezwaniem do zapłacenia szkolnej opłaty w terminie przepisanym.
Wys. c. k. Rada szk. kr. zezwalając na takie przedłużenie, uwalnia tem samem proszącego od opłaty szkolnej, jeżeli tylko klasyfikacya jego za I. półrocze odpowie prawnym wymaganiom, w razie przeciwnym, winien uczeń zapłacić opłatę szkolną za I. półrocze jeszcze przed rozpoczęciem II. półrocza.
Uczniom I. kl., którzy za I. półrocze otrzymają świadectwo pierwszego stopnia z odznaczeniem, a w II. półroczu uzyskają uwolnienie od opłaty szkolnej, może być zwrócona opłata szkolna zapłacona za I. półrocze na wniesioną ich prośbę do Wys. c. k. Rady szk. krajowej.
Czy uczeń ma być uwolniony od płacenia całej opłaty szkolnej, czy też tylko od połowy, stanowi stan majątkowy jego rodziców.

3. Datek na środki naukowe w kwocie 1 złr.

4. Taksa za egzamin prywatny lub wstępny w kwocie 12 złr.

UWAGA: *a)* Uczniowie, którzy w ostatniem półroczu byli uczniami szkół realnych, nie płacą takowej. *b)* Uczniowie, którzy składają egzamin wstępny do I. klasy, nie płacą także taksy egzaminacyjnej. *c)* Świadectwo wystawia się tylko na podstawie złożonego egzaminu prywatnego, nigdy zaś na podstawie wstępnego egzaminu.

5. Dobrowolny datek w celu wspierania mniej zamożnych uczniów. — Wysokość takiego datku zależy od woli P. T. rodziców.

W razie, gdyby uczeń składający egzamin wstępny do I. klasy, takowego nie złożył, a zapłacił należytości, — natenczas zwraca mu się takowe; albowiem nie może być uczniem tej szkoły. — Taksy egzaminacyjnej uczniowi się nie zwraca.

Świadectwo szkolne otrzymują uczniowie za każde półrocze z osobna; ma ono być zaopatrzone marką stęplową na 15 ct., za duplikaty płaci się taksa w kwocie 1 złr.

Ponieważ szkoła ma obowiązek nadzorowania miejsca, gdzie uczniowie są ulokowani na stancyi, a w razie niestosownego ulokowania tychże może nawet odmówić przyjęcia do szkoły, P. T. rodzice zechcą zaraz przy wpisie wymienić miejsce, gdzie syna swego umieścić zamyślają.

Sprawy szkolne poszczególnych uczniów załatwiają pp. gospodarze klas, przed którymi uczeń swe opuszczone godziny winien w przeciągu 24 godzin usprawiedliwić. Jeżeli uczeń przez 8 po sobie bez przerwy następujących dni szkolnych nie był na lekcyach, a przyczyny nieobecności nie oznajmiono wykreśla się go z katalogu, a przyjęcie jego zależeć będzie od pozwolenia Wys. Rady szkolnej krajowej.

